

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/52/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8219201645
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8219201645.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: D. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, XXX XX J., právne zastúpeného advokátom: JUDr. Miloš Kaščák, so sídlom Kalinčiakova 10, 093 01 Vranov nad Topľou, proti žalovanej: L. Q. rod. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/X, XXX XX U., právne zastúpenej advokátom: JUDr. Matúš Hríb, so sídlom Na hradbách 5, 085 01 Bardejov, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 9C/50/2019-75 zo dňa 16.09.2020 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Stranám nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo strán sporu k parcelám B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XX m², evidovaným Okresným úradom T., katastrálny odbor pre okres T., katastrálne územie U., obec U. na LV XXXX, ako aj k samostatne stojacemu rodinnému domu so súpisným č. XXX postaveného aj na označených parcelách. Prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej L. Q., rod. R., nar. XX.XX.XXXX parcely B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXX m², B. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XX m², všetky vedené Okresným úradom T., katastrálny odbor pre okres T., katastrálne územie U., obec U. na LV XXXX, ako aj samostatne stojaci rodinný dom so súpisným č. XXX postavený aj na označených parcelách. Žalovanej uložil povinnosť vyplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur, a to do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam a tieto prikázať v celosti do vlastníctva žalovanej a zaviazat' ju zaplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila tak, že jej predchádzalo konanie o vyporiadanie BSM strán sporu, ktoré však bolo pre späťvzatie žaloby s jej súhlasom zastavené. Vzhľadom na to, že žalobca odišiel z domu, nestaral sa o spoločný majetok ani o deti a žalovaná splácala aj pôžičky a dlhy žalobcu, v konaní o vyporiadanie BSM navrhla disparitu podielov, preto považovala konanie žalobcu v predmetnej veci za špekulatívne, keďže v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva jeho podiel nie je možné krátiť. Uviedla, že nemá dostatok finančných prostriedkov na jeho vyplatenie a žiadala započítať náklady, ktoré vynaložila na dom a tiež pohľadávky voči žalobcovi, ktoré za neho vyplatila ako dlhy v exekúcie, na ktoré si musela požičať. Bola ochotná žalobcovi vyplatiť sumu 10.000

eur v splátkach počas dvoch rokov. K námietke premlčania uplatnenej žalobcom vo vzťahu k jej finančným nárokom uviedla, že jej zohľadnenie by bolo v rozpore s dobrými mravmi.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 136 ods. 1, 2; § 137 ods. 1, 2; § 141 ods. 1, 2; § 148 ods. 1 a § 149 ods. 4 OZ, ako aj s poukazom na článok 20 ods. 1, 4 Ústavy SR konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zrušil a medzi neho a žalovanú v pomere 50:50 vyporiadal majetok nachádzajúci sa v právnom režime podielového spoluvlastníctva, do ktorého právneho režimu sa ich spoluvlastníctvo k tomuto majetku „pretransformovalo“ z režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) v dôsledku toho, že po zániku BSM, ku ktorému došlo zánikom manželstva sporových strán rozvodom, nedošlo v lehote do 3 rokov k vyporiadaniu tohto majetku v BSM ani dohodou sporových strán a ani rozhodnutím súdu. Žalobca síce podal v lehote do 3 rokov od zániku BSM žalobu na jeho vyporiadanie súdnym rozhodnutím, avšak toto súdne konanie bolo napokon z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom a so súhlasom žalovanej zastavené. Za predmet vyporiadania podielového spoluvlastníctva žalobca označil rozostavaný neskolaudovaný rodinný dom so súpisným č. XXX a parcely evidované príslušným katastrálnym úradom pre k. ú. U. na LV XXXX (ďalej tiež aj len „predmet vyporiadania“) Pokiaľ ide o spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, žalobca absolútne zavrhol prvý zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to rozdelenie predmetu vyporiadania rovnakým dielom medzi obidve sporové strany, a to jednako z dôvodu nedeliteľnosti rozostavaného rodinného domu a jednako z dôvodu, že žalobca nechce bývať v blízkosti žalovanej, čo bol aj jeden z dôvodov ich rozvodu. Žalobca navrhol druhý zákonný spôsob vyporiadania, a to prikázanie predmetu vyporiadania do výlučného vlastníctva žalovanej s uložením jej povinnosti, vyplatiť žalobcu z tohto vyporiadania sumou 20.000 eur. Žalobca tiež uviedol, že ak nebude pre žalovanú prijateľný druhý ním navrhovaný zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to či už kvôli tomu, že by žalovaná nemala finančné prostriedky na jeho vyplatenie z vyporiadania alebo kvôli tomu, žeby ho žalovaná vôbec nechcela vyplatiť, tak žalobca v takom prípade navrhol tretí zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to predaj predmetu vyporiadania a rozdelenie sumy výťažku z jeho predaja rovnakým dielom medzi obidve sporové strany.

4. Žalovaná sa stotožnila so žalobcom pokiaľ ide o právny režim v akom sa nachádzajú medzi nimi vypořádávané dotknuté nehnuteľnosti a to, že tieto sa nachádzajú v ich podielovom spoluvlastníctve a stotožnila sa aj so žalobcom uvedeným rozsahom predmetu vyporiadania. Pokiaľ ide o spôsob vyporiadania žalovaná, ktorá najsamprv v písomnom vyjadrení bola prístupná aj k prvému jeho spôsobu, spočívajúcemu v rozdelení predmetu vyporiadania medzi sporové strany, neskôr toto svoje stanovisko modifikovala tak, že tento spôsob pre ňu nie je prijateľný pre nedeliteľnosť vypořádávaného rodinného domu, aj keď na poslednom pojednávaní súhlasila, aby sa žalobca k nej pristáhoval. Pre žalovanú neprijateľným spôsobom vyporiadania bol tretí zákonný spôsob a to predaj predmetu vyporiadania, pretože v dôsledku tohto postupu by žalovaná prišla o bývanie a výťažok z jeho predaja by jej nestačil na zaobstaranie si iného bývania s tým, že žalovaná chce ako dedičstvo prenechať dom deťom. Z toho dôvodu sa žalovaná síce stotožnila so žalobcom navrhovaným druhým zákonným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to prikázaním predmetu vyporiadania do jej výlučného vlastníctva s uložením jej povinnosti vyplatiť žalobcu z vyporiadania, avšak žalovaná navrhovala vyplatenie žalobcu iba sumou 10.000 eur, a to buď v lehote 90 dní od právoplatnosti rozsudku alebo v splátkach v rozpätí od 250 eur do 300 eur, dôvodiac pritom dôvodmi, ktoré žalovaná uvádzala aj v konaní o vyporiadanie BSM medzi stranami sporu spočívajúcimi v tom, že žalobca v minulosti opustil spoločnú domácnosť so žalovanou a nechal ju samu starať sa o predmet vyporiadania, ako aj o ich spoločné deti, pričom od tej doby žalovaná sama platila náklady na opravy, údržbu a zveľaďovanie predmetu vyporiadania a platila aj podlžnosti za žalobcu. Z uvedených dôvodov žalovaná nesúhlasila so žalobcom navrhovanou sumou vyrovnania spoluvlastníckych podielov, a to sumou 20.000 eur, ktorou by mala žalobcu vyplatiť v dôsledku prikázania jej do výlučného vlastníctva predmetu vyporiadania, resp. navrhla, aby súd z uvedených dôvodov podielové spoluvlastníctvo medzi sporovými stranami nevyporiadal.

5. Prvoinštančný súd konštatoval, že manželstvo strán sporu právne zaniklo rozvodom s právoplatnosťou k 09.10.2015, ku ktorému dátumu došlo aj k zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom trojročná lehota, na vyporiadanie ktorého, či už dohodou sporových strán alebo rozhodnutím súdu od jeho zániku, v zmysle § 149 ods. 4 OZ uplynula najneskôr 09.10.2018, do ktorého dátumu toto BSM vyporiadané nebolo. Aj keď bolo vedené konanie na okresnom súde pod sp. zn. 5C/43/2017 o vyporiadanie BSM sporových strán, v dôsledku späťvzatia žaloby a so súhlasom žalovanej

bolo zastavené, preto k vyporiadaniu BSM nedošlo. Bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu sa tak „pretransformovalo“ do režimu podielového spoluvlastníctva.

6. Majetok sporových strán je aktuálne spravovaný v režime podielového spoluvlastníctva, ktorého vyporiadanie sa riadi zákonnými pravidlami vyjadrenými v § 137 a nasl. OZ, t.j. pravidlami odlišnými od pravidiel, resp. zásad pre vyporiadanie BSM, vyjadrených v § 150 OZ. Zákon pri vyporiadaní BSM umožňuje zohľadniť pri určení majetkového podielu na BSM všetko, čo každý z bývalých manželov vynaložil so svojho na spoločný majetok, naopak každý z manželov je povinný „vrátiť“ do majetku BSM to, čo bolo zo spoločného majetku vynaložené na jeho individuálny majetok. Pri vyporiadaní BSM sa prihliada aj na potreby maloletých detí, pochádzajúcich zo zaniknutého manželstva, aj na to, ktorý a ako z manželov sa staral o rodinu, ako sa manželia podieľali na nadobudnutí spoločného majetku. Uvedené súd prvej inštancie vysvetlil vo vzťahu k argumentácii žalovanej, ktorá sa domáhala aplikácie uvedených pravidiel aplikovateľných na vyporiadanie majetku v BSM, aj na vyporiadanie v tomto spore riešeného jej podielového spoluvlastníctva so žalobcom so záverom k disparite podielov spoluvlastníkov. Zákonodarca však takéto predpoklady umožňuje vyhodnotiť pri vyporiadaní BSM, nie však pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Zákon tak neumožňuje pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva meniť veľkosť spoluvlastníckeho podielu, proti veľkosti podielu spoluvlastníka, počas trvania podielového spoluvlastníctva. Veľkosť spoluvlastníckych podielov spoluvlastníkov je známa počas existencie trvania podielového spoluvlastníctva, teda podiely sa neurčujú pri jeho vyporiadaní. Zatiaľ čo pri bezpodielovom spoluvlastníctve (ktoré existuje len medzi manželmi) sa konkrétna veľkosť podielov počas trvania BSM neurčuje a ich veľkosť sa kreuje až pri vyporiadaní BSM.

7. Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o veľkosti podielov sporových strán nezohľadnil argumentáciu žalovanej, ktorá žiadala, aby súd pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sporových strán prihliadol na to, že v minulosti sa žalovaná sama starala o predmet spoluvlastníctva, tento udržiavala a zveľaďovala a taktiež sa sama starala o deti aj potom, čo žalobca opustil spoločnú domácnosť a tiež hradila dlhy žalobcu a pre tieto dôvody žiadala zmenšiť podiel žalobcu, ktorý má so žalovanou na spoločnom majetku v podielovom spoluvlastníctve. Súd tak nemohol urobiť, lebo by tak nezákonne a neústavne zasiahol, resp. obmedzil veľkosť majetku žalobcu. Ak žalovaná má nejaké preukázateľné finančné nároky voči žalobcovi, napr. titulom toho, že za neho a na miesto neho platila, tieto si môže voči žalobcovi nárokovat' súdnou cestou v inom konaní.

8. Súd prvej inštancie tak vychádzajúc zo znenia ust. § 137 ods. 2 OZ uzavrel, že podiely oboch sporových strán na predmete vysporiadania sú rovnaké, a to u každého zo strán sporu vo veľkosti 1 v nehnuteľnostiach evidovaných na LV č. XXXX, pre obec U., kat. úz. U., okres T., ako aj v rozostavanom neskolaudovanom rodinnom dome so súp. č. XXX, postavenom aj na uvedených parcelách.

9. V ďalšom prvoinštančný súd skúmal zákonné spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva so záverom, že faktické rozdelenie predmetu spoluvlastníctva nie je možné. Dôvodom bolo odborné stanovisko č. 55/2018 z 27.08.2018 vo veci sp. zn. 5C/43/2017, z ktorého vyplynulo, že rozostavaná stavba je iba jednobytovým objektom, z ktorého nie je možné vytvoriť dve samostatné a kvalitatívne plnohodnotné bytové jednotky pre každú zo sporových strán. Preto neprichádza do úvahy aplikácia prvého zákonného spôsobu rozdelenia podielového spoluvlastníctva. Súd tak pristúpil k skúmaniu druhej zákonnej možnosti, a to prikázaním predmetu spoluvlastníctva za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom. Strany dosiahli zhodu o tomto druhom zákonom spôsobe vyporiadania ich podielového spoluvlastníctva a navrhli, aby toto bolo prikázané do výlučného vlastníctva žalovanej, s povinnosťou poskytnúť žalobcovi primeranú finančnú náhradu. Žalobca požadoval sumu 20.000 eur s poukazom na odborné stanovisko č. 55/2018 z 27.08.2018 vo veci sp. zn. 5C/43/2017, podľa ktorého hodnota predmetu vyporiadania k 05.10.2017, t.j. k rozvodu strán sporu, bola určená na sumu 55.100 eur. Žalovaná však navrhla pri vyporiadaní vyplatit' žalobcovi 10.000 eur, a to buď v splátkach od 250 eur do 300 eur alebo do 90 dní od právoplatnosti rozhodnutia, s čím žalobca nesúhlasil dôvodniac, že tiež si musí zabezpečiť bývanie. Žalobca pritom navrhoval vyporiadať spoluvlastníctvo vychádzajúc z hodnoty predmetu v čase jeho odchodu zo spoločnej domácnosti so žalovanou, podľa odborného stanoviska predloženého žalovanou v inom konaní. Strany sporu nespochybnili závery tohto odborného stanoviska predloženého do konania 5C/43/2017, ani nenavrhli nové znalecké dokazovanie, preto súd vychádzal z tejto sumy. Hodnotu predmetu vyporiadania, ktorú nespochybnili ani sporové strany, ktorú určil znalec vo výške 44.800 eur, žalobca navrhol z nej priznať mu finančnú náhradu vo výške 20.000 eur ako hodnotu ku dňu odchodu žalobcu zo spoločnej domácnosti. Preto prípadné ďalšie investície

žalovanej do predmetu vyporiadania po uvedenom období súd vyhodnotil ako irelevantné, lebo žalobca sa nedomáhal vyporiadania z investícií žalovanej po opustení spoločnej domácnosti žalobcom. Pri rovnakej výške podielového spoluvlastníctva, t.j. 50:50, u oboch strán sporu súd skúmal, či v zmysle § 142 ods. 1 OZ nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, aby súd podielové spoluvlastníctvo nevyporiadal druhým zákonným spôsobom a tiež skúmal účelné využitie predmetu spoluvlastníctva. Konštatoval, že v predmetnom rodinnom dome a príľahlých pozemkoch žalovaná býva a chce tam ostať aj naďalej a chce tento majetok zachovať ako dedičstvo pre deti strán sporu. Aj keď žalovaná užíva predmet spoluvlastníctva cca 2 mesiace v roku, lebo pracuje v zahraničí, pritom žalobca tiež nemá vyriešenú otázku bývania, hoci žalovaná dom nechce predať, ale ani nechce vyplatiť žalobcu, súd dospel k rozhodnutiu o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva druhým zákonným spôsobom, a to prikázaním predmetu vyporiadania do výlučného vlastníctva žalovanej s uložením jej povinnosti zaplatiť žalobcovi hodnotu jeho spoluvlastníckeho podielu v sume 20.000 eur, čo je hodnota rovnajúca sa polovici v konaní ustálenej hodnoty predmetu vyporiadania.

10. V ďalšom prvoinštančný súd skonštatoval, že neboli splnené všetky zákonné predpoklady pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sporových strán tretím zákonným spôsobom, a to nariadením predaja predmetu spoluvlastníctva a následným rozdelením výťažku z predaja medzi spoluvlastníkov, keďže podľa § 142 ods. 1 OZ, iba ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, je možné aplikovať tento spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. V danej veci o takýchto prípadne nešlo, lebo žalovaná proklamovala svoj záujem naďalej v predmete vyporiadania bývať.

11. Vo vzťahu k splatnosti sumy na vyplatenie žalobcu z jeho podielového spoluvlastníctva prvoinštančný súd neprisvedčil argumentácii žalovanej, že nemá dostatok finančných prostriedkov. V priebehu konania uviedla, že by mohla zohnať sumu 10.000 eur, dlhodobo pracuje v zahraničí (XX rokov), žije sama a svoj príjem užíva pre svoju potrebu, mohla by mať úspory, prípadne požiadať o dočasnú výpomoc deti, o ktoré sa stará a ktoré sú už plnoleté a ktorým chce dom zanechať, tiež má možnosť prenechať dom do prenájmu, keďže sa v ňom zdržiava sporadicky cca X mesiace v roku, keďže pracuje v zahraničí. Tiež má možnosť požiadať o hypotéku, kedy si môže požičať sumu, na zabezpečenie ktorej môže ako výlučná vlastníčka poskytnúť predmetné nehnuteľnosti. Rovnako sa môže rozhodnúť predať predmetnú nehnuteľnosť a utŕžiť aj vyššiu cenu ako bola ustálená v tomto konaní, pritom žalobca nemá vyriešenú otázku bývania a do obstarania ktorého plánuje investovať sumu z vyporiadania, preto pre neho neprichádza do úvahy možnosť jej splatenia nepochybné dlhší čas. S poukazom na § 232 ods. 3 CSP vzhliadol potrebu prihliadnuť na potrebu poskytnutia časového priestoru žalovanej na zabezpečenie finančných prostriedkov, ktoré má vyplatiť žalobcovi, keďže napr. aj vybavenie hypotekárneho úveru trvá cca 30 - 60 dní, preto súd považoval za odôvodnené v tejto situácii, využijúc jemu zákonom dané oprávnenie, predĺžiť lehotu na priznané plnenie a z tohto dôvodu zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi jemu prisúdenú sumu v lehote do 90 dní od právoplatnosti rozsudku.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Konštatoval, že týmto rozhodnutím sa konanie končí, preto rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania a to podľa § 225 ods. 1 v spojení s § 257 CSP, zohľadniac jednak špecifický charakter strán sporu, ktoré boli blízky osobami (bývalí manželia), ale hlavne zohľadniac fakt, že v tomto type sporu sa jedná o spor, v ktorom je súd viazaný návrhom na zrušenie podielového spoluvlastníctva, avšak nie je viazaný v pôvodnej žalobe navrhovaným spôsobom jeho vyporiadania, ktorý spôsob sa počas konania kreuje, mení a okresáva v snahe nájsť pre obe sporové strany najpriateľnejší spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Z uvedených dôvodov je v tomto type sporu obtiažne určiť úspech tej ktorej strany v spore. Preto súd zohľadniac uvedené, ako dôvody hodné osobitného zreteľa rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku IV. tohto rozhodnutia.

13. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná. Odvolanie smerovala iba proti výroku III., ktorým jej bola uložená povinnosť vyplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, a ktoré odôvodňovala nesprávnym právnym posúdením veci a z dôvodu nesprávnych a neúplných skutkových zistení vo vzťahu k povoleniu plnenia v splátkach. Súdu vyčítala nezohľadnenie jej obrany uplatnenej vo vzájomnej pohľadávke a nepovolenie splátok vyporiadania. Podľa nej súd správne vychádzal z návrhu žalobcu a ustálil výšku vyporiadania na sumu 20.000 eur. Táto suma predstavuje stav domu ku dňu opustenia spoločnej domácnosti vo vzťahu k podielu žalobcu. Namietala však, že v konaní si uplatnila protinárok titulom pohľadávok vzniknutých jej voči žalobcovi ako exmanželovi z dôvodu platenia jeho dlhov, ktoré popísala a preukázala v konaní o

vyporiadanie BSM a rovnako aj v tomto konaní, ako aj vyplývajúcich zo spisov o vymáhaní pohľadávok nebankovými subjektmi. Tieto položky špecifikovala takto: a) 1.454,39 eur ako polovica 2.908,78 eur z titulu spoločnej pohľadávky z objednávky kuchyne zo začiatku roka 2007; b) 3.688,77 eur (len istina) + zaplatené príslušenstvo titulom úhrady výlučného dlhu manžela z dôvodu neplatenia zdravotných odvodov ako SZČO, ako to vyplýva zo spisu o vyporiadaní BSM vrátane exekučného spisu Ex 169/2003 o vymoženie uvedenej sumy, ktorú uhradila, nakoľko exekútor siahol na jej spoluvlastnícky podiel v rodičovskom dome, preto sa rozsiahlo zadlžila, čoho následkom sú aj žaloby nebankoviek, vedené pod sp. zn. 3Csp/16/2018 a 4Csp/2004/2017; c) 4.612,86 eur (len istina) + príslušenstvo titulom výlučného dlhu manžela z dôvodu neplatenia odvodov sociálneho zabezpečenia ako SZČO, čo vyplýva zo spisu Ex 120/2001. Spolu táto pohľadávka činí 9.756,02 eur a započítaním príslušenstva a trov exekúcie vysoko prekračuje 10.000 eur, preto bol jej návrh na vyplatenie žalobcu v sume 10.000 eur spravodlivý so zohľadnením všetkých okolností. Poukázala tiež na to, že stavebné pozemky, ktoré znalec ocenil, ako spoločné síce nadobudli kúpou, ale kúpnu cenu nezaplatili, keďže šlo o pozemky rodičov žalovanej a žalobca tak žiada vyplatenie z niečoho, čo zadarmo dostal a zásadne to do BSM ani patriť nemalo. Cenu domu bez pozemkov by tak znalec musel určiť v nižšej miere. Vyslovila názor, že tieto pohľadávky jej zostali zachované a má nárok na úhradu toho, čo plnila za cudzí dlh. V rozhodnom období manželja spolu nehospodárili, a preto sa nejedná o spoločný dlh a jednalo sa o sociálne a zdravotné odvody manžela živnostníka, teda ide o dlhy nepatriace do BSM. Prvoinštančný súd neuvádza konkrétne právne dôvody prečo by nemohol prejednať v tomto konaní aj pohľadávku, ktorú žalovaná v rámci obrany uplatnila. Navrhla preto, aby odvolací súd zmenil rozsudok v jeho výroku III., prihliadol na obranu žalovanej a zrušil rozsudok v tejto časti alebo zmenil tak, že započíta vzájomné pohľadávky a prizná žalobcovi titulom vyporiadania sumu nanajvýš 10.000 eur, resp. osobitným výrokom uloží žalovanému splniť pohľadávku uplatnenú žalovanou. Vyslovila svoj nesúhlas s konštatovaním súdu ohľadom jej požiadavky zaplatiť priznanú sumu v splátkach. Tvrdenie, že si mohla na vyporiadanie ušetriť je v priamom rozpore s celým radom dôkazov a celým obsahom spisu o vyporiadanie BSM, keďže 8 rokov nemala vedomosť o manželovi, ktorý sa o rodinu nezaujímal, nechal ju s deťmi a nedokončeným domom a dopúšťal sa na nej násillia. O deti a dom sa postarala ako vedela, manželovi odpustil, ale ušetriť za daných okolností objektívne nemohla. V poslednom období sa snaží pracovať viac, lebo potrebuje dokončiť a investovať do domu. Nie je namieste ani odôvodnenie rozsudku súdu, že má o pomoc požiadať deti, ktoré majú mladé rodiny a oni potrebujú výpomoc matky. Poukázala aj na zistenia, že sú voči nej vedené súdne konania o zaplatenie dlhov nebankoviek, ktoré vznikli z dôvodu pôžičiek určených na exekúciu manžela, čo súd nepreniesol do svojho rozhodnutia. Navrhla preto povoliť jej splátky po 300 eur mesačne a v prípade, ak by uspela ohľadom výšky priznanej odplaty, by to uhradila za necelé 3 roky. Nemá totiž úspory na okamžité plnenie, úver nedostane, lebo je na tzv. čiernej listine nebankových subjektov. Ak nebude mať možnosť povolenia splátok, bude musieť dom predať alebo očakávať exekúciu. Žalobca pritom nemá reálnu urgentnú potrebu okamžitej výplaty, keďže mal čas zobrať žalobu o vyporiadanie BSM späť a podať novú, neponáhľal sa ani s rozvodom a neprispel na vytvorenie či zveľadenie spoločného majetku ničím, nehovoriac, že neplatil ani výživné. Povolením splátok preto nemôže byť poškodený a žalovanej to umožní vyporiadanie splatiť v prijateľnom čase. Navrhla preto zmeniť výrok III. tak, že umožní žalovanej plniť vyporiadací podiel v mesačných splátkach max. vo výške 300 eur vždy do 25. dňa v mesiaci, počnúc prvým mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku.

14. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca tak, že rozsudok považuje za správny a náležité odôvodnený a súhlasí s jeho závermi. K tzv. protinároku žalovanej uviedol, že si ho mohla uplatniť v konaní o vyporiadanie BSM, nie v tomto konaní. Ak to súd bude posudzovať, vzniesol námietku premlčania. Ak si žalovaná voči nemu chce uplatniť akékoľvek peňažné nároky, musí to urobiť v samostatnom konaní. Nesúhlasil s tým, aby mu žalovaná sumu 20.000 eur uhradila v splátkach, lebo peniaze potrebuje na riešenie svojej bytovej otázky kúpou iného bytu. Odvolanie považuje za nedôvodné a za zbytočné naťahovanie času. Uplatnil si aj trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

15. K replike žalobcu k odvolaniu žalovanej sa táto už nevyjadrila.

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že dátum vyhlásenia rozhodnutia oznámil 05.05.2021 a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

17. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp zn. II. ÚS/78/05).

18. Aj keď žalovaná svoje odvolanie smerovala iba proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým jej bolo uložené vyplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, odvolací súd uvádza, že z povahy konania o žalobe na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vyplýva, že predmet konania nie je v odvolacom konaní deliteľný. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa vzťahuje vždy na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť. Odvolací súd preto musí z podnetu podaného odvolania preskúmať vždy celý výrok vo veci. Pokiaľ by tak odvolací súd neurobil, pochybil by a konanie zaťažil vadou, predstavujúcou porušenie článku 36 ods. 1 Dohovoru, čo vo svojom dôsledku môže viesť aj k porušeniu práva na ochranu vlastníctva, lebo určenie výšky náhrady za spoluvlastnícky podiel oddelene od výroku o zrušení podielového spoluvlastníctva a prikázaní do vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov, by teoreticky mohlo vyústiť do situácie bližšie sa k vyvlastneniu (viď rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS/687/2004 a II. ÚS/315/2005, v ktorých je riešenie vzťah výroku rozsudku o zrušení spoluvlastníctva a výroku o jeho vyporiadaní).

19. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd sa nemohol zaoberať iba výrokom III. o povinnosti žalovanej vyplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, ale musel posudzovať celý rozsudok ako taký.

20. Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov (§ 142 ods. 1 OZ).

21. Zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (§ 148 ods. 1 OZ).

22. Ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník používa. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné (§ 149 ods. 4 OZ).

23. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku a na doplnenie a zdôraznenie správnosti, ako aj k odvolacím dôvodom uvádza nasledovné.

24. Súd druhej inštancie rovnako ako súd prvej inštancie má za to, že v danej veci bolo namieste zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo strán sporu k predmetným nehnuteľnostiam, keďže po rozvoze ich manželstva nastala zákonná dikcia v zmysle § 149 ods. 4 OZ, podľa ktorého ich pôvodné BSM sa pretransformovalo na podielové spoluvlastníctvo, v ktorom podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. Keďže nedošlo k dohode o zrušení a vyporiadaní tohto podielového spoluvlastníctva, bolo namieste, aby o tom rozhodol súd. Rovnako správne súd prvej inštancie vyhodnotil, že prvý spôsob zrušenia a vyporiadania nehnuteľnosti, a to ich rozdelením, neprichádza do úvahy. Bolo preto správne aplikovať pre danú vec druhý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ktorým je prikázanie nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalovanej, ktorá hoci iba sporadicky tieto nehnuteľnosti stále užíva. Rovnako bolo správne uložiť jej na vyplatenie ustupujúcemu spoluvlastníkovi, t.j. žalobcovi polovicu hodnoty týchto nehnuteľností. Z vykonaného dokazovania aj z nesporového postoja strán

sporu súd správne vychádzal, že hodnota nehnuteľnosti bola vo výške cca 40.000 eur, z ktorej polovica predstavuje 20.000 eur, ktorú zaviazal žalovanú vyplatiť žalobcovi za jeho spoluvlastnícky podiel.

25. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, týkajúcej sa toho, že prvoinštančný súd nezohľadnil jej obranu uplatnením vzájomnej pohľadávky vzniknutej jej vyrovnaním dlhu žalobcu, odvolací súd uvádza, že pokiaľ počas existencie spoluvlastníctva niektorý zo spoluvlastníkov vynaložil investície na spoločnú vec, má voči ostatným spoluvlastníkom právo na náhradu za vynaložené investície v rozsahu zodpovedajúcom ich spoluvlastníckym podielom na spoločnej veci. Takýto nárok na zaplatenie náhrady si investujúci spoluvlastník môže uplatniť aj v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v rámci tzv. vyporiadania v širšom zmysle. Nevyhnutnou podmienkou, aby sa súd mohol takýmto nárokom zaoberať je však jeho riadne uplatnenie návrhom alebo vzájomným návrhom so všetkými náležitosťami. O takomto nároku je potrebné rozhodnúť samostatným výrokom; je vylúčené vykonať jeho zohľadnenie v rámci rozhodovania o náhrade za spoluvlastnícky podiel (R 46/1991). Počas konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva si spoluvlastník, ktorému je ukladaná povinnosť zaplatiť druhému spoluvlastníkovi primeranú náhradu za vyporiadavané nehnuteľnosti, nemôže proti takémuto nároku spoluvlastníka započítať iný majetkový nárok. Súd v týchto súvislostiach ani nemôže znížiť peňažnú náhradu s poukazom na dobré mravy. Je tomu tak preto, že rozhodnutie súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má konštitutívnu povahu a zakladá tak práva a povinnosti až do budúca. Právo na zaplatenie náhrady tak vzniká spoluvlastníkovi až právoplatnosťou tohto rozhodnutia a len proti takto existujúcemu nároku možno namietat' započítanie. Preto kým toto právo nejestvuje, nemožno ho ani porovnávať s kritériom dobrých mravov. Pre určenie výšky primeranej náhrady spoluvlastníkovi, ktorý je zo spoluvlastníctva vylučovaný, je rozhodujúca cena spoločnej veci v čase jej vyporiadania, pričom platí, že ak v čase rozhodovania od podania znaleckého posudku uplynula dlhšia doba, je potrebné cenu aktualizovať (viď Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. 11. 2018, sp. zn. 4Cdo/148/2017)

26. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že v danom prípade započítaniu pohľadávky žalovanej v predmetnom konaní súd prvej inštancie nemohol vyhovieť. Jednak bola žalovanou jej vzájomná pohľadávka uplatnená iba vo forme obrany, čo v danej veci neprichádza do úvahy a jednak započítanie na podiel priznaný ako náhrada za podiel žalobcu nie je možný. Ak žalovaná v odvolaní požaduje osobitným výrokom uložiť žalovanému plniť pohľadávku žalovanej, odvolací súd poukazuje na ust. § 372 CSP, podľa ktorého v odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou.

27. Vo vzťahu k možnosti žalovanej zaplatiť priznanú sumu žalobcovi v 300 eurových splátkach odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa dostatočne vyporiadal s touto požiadavkou žalovanej, uplatnenou ešte pred súdom prvej inštancie. Zohľadnil to v rozhodnutí, keď umožnil žalovanej priznanú sumu zaplatiť v lehote do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu poskytnutá lehota 90 dní je dostatočná na to, aby žalovaná si mohla svoje finančné záležitosti zariadiť tak, aby v danej lehote priznanú sumu žalobcovi zaplatila. Jej nepriaznivú finančnú situáciu už zohľadnil súd prvej inštancie, keď jej neuložil priznanú sumu zaplatiť v lehote 3 dní v zmysle prvej vety § 232 ods. 3 CSP. To, že žalobca opustil spoločnú domácnosť so žalovanou, neprispieval na chod domácnosti, dokonca ani na výživné maloletým deťom aj všetky ostatné námietky mohli byť zohľadnené v konaní o vyporiadanie BSM tak, ako to súd prvej inštancie správne konštatoval. V konaní o zrušení a vyporiadaní už podielového spoluvlastníctva však nie je možné sa nimi zaoberať. Súd totiž nemá zákonnú možnosť zaoberať sa prípadnou disparitou podielov pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, ako mu to zákon umožňuje v konaní o vyporiadaní BSM.

28. Rovnako nebolo možné zohľadniť ani tvrdenie žalovanej, že predmetné pozemky boli nadobudnuté stranami sporu síce kúpnu zmluvou, ale kúpna cena nikdy nebola vyplatená, no toto však nemôže byť dôvodom na záver, že tieto pozemky nepatria do BSM. Bolo možnosťou predávajúceho domáhať sa vyplatenia kúpnej ceny od kupujúcich. Ak rodičia žalovanej by mali v úmysle nehnuteľnosti previesť iba na žalovanú, mohli tak urobiť či už darovacou alebo kúpnu zmluvou len na žalovanú. Ak však bola uzavretá kúpna zmluva stranami sporu a iba z dôvodu, že nebola vyplatená kúpna cena, nemôžu nebyť predmetom spoluvlastníctva a BSM tieto parcely.

29. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako celok, považujúc ho za vo výroku vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, a to aj spolu s výrokom o trovách konania.

30. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi nebola priznaná voči v odvolacom konaní neúspešnej žalovanej náhrada trov konania. Odvolací súd má rovnako, ako súd prvej inštancie vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania za to, že v danej veci, vzhľadom na špecifický charakter predmetného konania, blízky vzťah strán sporu, tiež okolnosti na strane strán sporu, je dôvodné nepriznať náhradu trov odvolacieho konania úspešnému žalobcovi. Skutočnosť, že žalobca sa dlhodobo nezaujímal o svoju rodinu ani o majetok, po dlhej dobe podal návrh na rozvod, zdá sa, že zo špekulatívnych dôvodov zobral žalobu o vyporiadanie BSM späť, aj keď so súhlasom žalovanej, ktorá podľa všetkého tento súhlas udelila nevedomujúc si dôsledky súhlasu so späťvzatím žaloby a tým docielenia lepšieho postavenia žalobcu, odvolací súd zhodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré žalobcovi ako úspešnej strane sporu v odvolacom konaní nepriznal náhradu jeho trov.

31. Úlohou súdu totiž nie je mechanicky rozhodovať o náhrade trov konania podľa výsledku sporu, ale zväžiť, či tu existujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie alebo nepriznanie náhrady účelne vynaložených nákladov. Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu v predmetnej veci sú predpoklady pre aplikáciu ust. § 257 CSP, ktoré správne viedli aj súd prvej inštancie k tomu, že ani ním stranám sporu náhrada trov konania nebola priznaná. Rovnako tieto dôvody viedli aj odvolací súd k takému rozhodnutiu o trovách konania, podľa ktorého stranám sporu neboli priznané ani trovy odvolacieho konania.

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).